

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 8 - MASHIACH PART 1 - MAIMONIDES OU ISRAEL CENTER - WINTER 2021/22

A] EMUNA, HERESY AND THE RAMBAM'S 13 IKARIM

A1] THE MAIMONIDEAN MEASURE OF HERESY

1. וכאשר יודה האדם באלה היסודות כולם, ויאמין בהם אמונה שלמה - הריהו נכנס בכלל ישראל, וחיבים לאהבו, ולרחם עליו, וכל מה שחיב ה' מקצתנו לקצתנו מן האהבה והאחווה, ואפילו עשה מה שעשה מן העברות מחמת התאוה והתגברות הטבע הגרוע - הרי הוא יענש לפי מריו, ויש לו חלק, והוא מפושעי ישראל. ואם יתקלקל לאדם יסוד מאלה היסודות - הרי יצא מן הכלל, וכפר בעקר, ונקרא 'מין' ו'אפיקורוס' ו'קוצץ בנטיעות', וחיבים לשנאו ולאבדו, ועליו הוא אומר (תהילים קל"ט:בא) **הלוא משנאך ה' אשנא וכו'**

הקדמת הרמבם לפרק חלק (בסוף) - תרגום ר' יצחק שילת¹

The Rambam's 'hard-line' position is set out in the 13 Ikarim in his Commentary on the Mishna. There he defines who is to be included in the Jewish community. Excluded are all those who undermine² the 13 Ikarim and are thereby heretics.

A2] THE 12TH IKAR - MASHIACH

2. אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה. עם כל זה אֶחָכָה לוּ בְּכָל יוֹם שְׂבוֹא.

אני מאמין יב

3. אני מאמין באמונה שלמה. שזאת התורה לא תהא מחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו.

אני מאמין ט

4. והיסוד השנים עשר - ימות המשיח. והוא להאמין שיבא ולא יאחר - אִם יִתְמַהְמַה חֲמֵה לֹ (חבוקק ב:ג). ולא יושם לו קץ קצוב, ולא יפְרְשוּ המקראות להוציא מהן זמן בואו. החכמים אמרים 'תפוח דעתן של מחשבי קצין'. ולהאמין בגדולתו, ואהבתו והתפלה עליו, כפי מה שדבר בו על ידי כל נביא ממשה ועד מלאכי. ומי שמטיל בו ספק או מזלזל דברו - מכוב התורה אשר יעֲדָה בו בפרוש בפרשת בלעם ואתם נצבים. ומכלל היסוד הזה כי אין מלך לישראל אלא מדוד, ומזרע שלמה ביחוד. וכל מי שחולק על דבר המשפחה הזאת כופר בה' ובדברי נביאי

רמב"ם - הקדמה לפ' חלק, משנה סנהדרין³

The essential elements of the 12th Ikar are: (i) confidence that Mashiach will come; (ii) not trying to predict the actual date of his coming; (iii) appreciating the greatness of Mashiach and the era of Mashiach; (iv) davening for Mashiach; (v) that a Jewish king cannot be from any family other than that of David and Shlomo⁴.

1. הקמות הרמב"ם למשנה - הוצאת שילת, מעלה אדומים, התשנ"ו

2. How 'doubting' a person need be in order to be considered a heretic is not clear. Some translations of the 13 Ikarim (written originally in Judeo-Arabic) seem to imply the need for a serious derogation. Rav Yitzchak Shilat's new translation and the standard translation which appears in the Vilna Shas (probably by the mediaeval scholar R. Shmuel Ibn Tibbon) both use the expression נתקלקל - implying a significant derogation. However the translation of Rav Kappach (Mossad HaRav 1965) uses the expression יפקפק, which seems to contemplate a far lesser level of 'doubt' in order to be considered a heretic. See also the Rambam's commentary to Sanhedrin 10:2, which even in the Ibn Tibbon translation uses different expressions of culpability: ונסתפקו בקצתם ולפיכך נדחו מחיי העולם הבא - הודיעני שיסודי האמונה נתקלקלו אצל הנוכחים ונסתפקו בקצתם ולפיכך נדחו מחיי העולם הבא

Rav Kappach's full translation of the 12th Ikar is:

וכאשר יהיו קיימים לאדם כל היסודות הללו ואמונתו בהם אמתית, הרי הוא נכנס בכלל ישראל, וחובה לאהבו ולחמול עליו וכל מה שצוה ה' אותנו זה על זה מן האהבה והאחווה, ואפילו עשה מה שיכול להיות מן העבירות מחמת תאוה והתגברות יצרו הרע, הרי הוא נענש לפי גודל מריו ויש לו חלק, והוא מפושעי ישראל. וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנאו ולהשמדו ועליו הוא אומר הלא משנאך ה' אשנא וכו'

3. Translation of R. Yitzchak Shilat.

4. Note the possible anti-Christian message here since according to at least some Christian traditions, lineage was traced to King David through his son Natan.

A3] THE 9TH IKAR - THE TORAH WILL NOT BE CHANGED

5. אני מאמין באמונה שלמה. שזאת התורה לא תהא מחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו.

אני מאמין ט

6. **ויסוד התשיעי** - הבטול. והוא שזאת תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש, אמר לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו ...

רמב"ם - הקדמה לפ' חלק, משנה סנהדרין

The 9th Ikar is that the Torah will NEVER be changed or switched by God to a different Torah.

B] THE MESSIANIC ERA -vs- OLAM HABA

7. וכמה כמה דוד והתאנה לחיי העולם הבא שנאמר (תהילים כז יג) "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים". כבר הודיעונו החכמים הראשונים שטובת העולם הבא אין כח באדם להשיגה על בריה ואין יודע גדלה ויפיה ועצמה אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. ושכל הטובות שמתנבאים בהם הנביאים לישראל אינן אלא לדברים שבגוף שנהניו בהן ישראל לימות המשיח בזמן שתשוב הממשלה לישראל. אבל טובת חיי העולם הבא אין לה ערך ודמיון ולא דמוה הנביאים כדי שלא יפחתו אותה בדמיון. הוא שישעיהו אמר (ישעיה סד ג) "עין לא ראתה אלהים זולתך ועשה למחכה לו". כלומר הטובה שלא ראתה אותה עין נביא ולא ראה אותה אלא אלהים, עשה אותה האלהים לאדם שמחכה לו. אמרו חכמים כל הנביאים כלן לא נבאו אלא לימות המשיח אבל העולם הבא עין לא ראתה אלהים זולתך:

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח הלכה ז

We have almost no understanding of the nature of Olam Haba. The prophecies in Tanach refer to Yemot HaMashiach, which is part of Olam Haze.

8. העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף כמלאכי השרת. הואיל ואין בו גויות אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא דבר מכל הדברים שגופות בני אדם צריכון להן בעולם הזה. ולא יארה דבר בו מן הדברים שמאריעין לגופות בעולם הזה. כגון ישיבה ועמידה ושנה ומיתה ועצב ושחוק וכיוצא בהן. כך אמרו חכמים הראשונים (ברכות יז) "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה" ולא תשמיש אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה". הרי נתברר לך שאין שם גוף לפי שאין שם אכילה ושתיה. וזה שאמרו צדיקים יושבין דרך חידה אמרו. כלומר הצדיקים מצויין שם בלא עמל ובלא יגיעה. וכן זה שאמרו עטרותיהן בראשיהן כלומר דעת שידעו שבגללה זכו לחיי העולם הבא מצויה עמהן והיא העטרה שלהן כענין שאמר שלמה (שיר השירים גיא) בעטרה שעטרה לו אמו. והרי הוא אומר (ישעיה להג) ושמחת עולם על ראשם. ואין השמחה גוף כדי שתגוה על הראש. כך עטרה שאמרו חכמים פאן היא הידיעה. ומהו זה שאמרו נהנין מזיו השכינה? שיודעים ומשיגין מאמתת הקדוש ברוך הוא מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל.

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח הלכה ב

For the Rambam, Olam Haba is an entirely spiritual entity with no trace of physicality. The aspect of us which lives on in Olam Haba is our conscious mind which we developed when in this world. In Olam Haba, this mind will be able to fully grasp God's essence.

9. ח"א דברי האיש הזה צעיני קרוצים למי שאומר אין תחיית המתים לגופות אלא לנשמות בלבד! וחיי ראשי לא היה דעת חז"ל על זה ... אבל אפשר שהצורה ישם גוייתם חזקות וצריאות כגוית המלאכים וכגוית אליהו זכור לטוב ויהיו העטרות כמשמען וכפשוטן ולא יהיה משל.

השגות הראב"ד שם

The Ravad rejects this position as contrary to the view of Chazal! According to him, Olam Haba may be physical, as we see from the concept of Resurrection - Techiyat Hametim⁵. The Ravad envisages that, in the next world, we will indeed be like the melachim - in the sense that our bodies will be super-strong and healthy like the bodies of the melachim⁶! The crowns on our heads will be literal and physical, not (as the Rambam suggests) a metaphor for our minds.

5. As we will see be'H in subsequent shiurim, the Rambam's own position on Techiyat Hametim is not entirely clear. In his own lifetime he was accused of taking the view that Techiyat Hametim refers to 'life after death' in the Soul World, rather than the physical resurrection of the dead in this world.
6. The question of whether a malach can take on physical form is yet another dispute between the rationalists and the mystics. For the Rambam, a malach can ONLY be seen and experienced through prophecy. This leads to his position in the Guide (2:42) which re-reads all interactions with melachim in Tanach as happening in nevua! This in turn leads to the response of the Ramban (Bereishit 18:1) that such a position is forbidden to learn or believe!!

- The Rambam therefore sees Olam Haba and Yemot HaMashiach as two entirely different concepts, whereas the Ravad conflates them.
- There is of course a far deeper debate underpinning this dispute. The Rambam, as a rationalist, sees the spiritual world as entirely transcendent and removed from this physical world. It is accessible only by intellectual/imaginative connection through prophecy or, at a lower level, through proper kavana in learning, davening and performing mitzvot. The Ravad, as a mystic⁷, sees the spiritual and physical worlds as far more connected. Creation occurred following a process of God's emanation through the Sefirot to the point that Olam Haze is ultimately part of this process of emanation.⁸

10. שלשה מעין העולם הבא, אלו הן: שבת, שמש, ותשמיש. תשמיש דמאי? אילימא תשמיש המטה - הא מכחש כחיש! - אלא: תשמיש נקבים.

ברכות נו:

Chazal compare Olam Haba to Shabbat, the radiance of the sun and to the intensity of relief on finding a much needed bathroom!

11. מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת?

עבודה זרה ג.

*This world is like the weekdays - for work and achievement. The next world is like Shabbat - a reality of 'being' and not 'becoming'. There is no more opportunity for mitzvot in Olam Haba!*⁹

12. רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין

משנה מסכת אבות פרק ד משנה טו

Chazal, in Pirkei Avot, compare this world to a dressing room and the next world to the banquet. Proper time and effort in the dressing room is essential to be prepared for the banquet and everything in the dressing room is there in order to use and prepare. But it would be ludicrous to spend the entire time playing with the machines in the dressing room and never go into the banquet!

13. הוא היה אומר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה:

משנה מסכת אבות פרק ד משנה יז

So too, one moment of Olam Haze is more valuable than all of Olam Haba. But one moment of Olam Haba is more pleasurable than all the pleasures in Olam Haze.

C] WHAT IS THE MESSIANIC ERA?

14. א המלך המשיח עתיד לעמוד, ולהחזיר מלכות בית דָּוִד לְיִשְׂרָאֵל הַמְּמֻשָּׁלָה הַרְאִשׁוֹנָה, וּבִנְיָה מְקֻדָּשׁ, וּמְקַבֵּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל. וְחֹזְרִין כָּל הַמְּשֻׁפָּטִים בְּיָמָיו, כְּשֶׁהָיוּ מְקֻדָּם: מְקַרְיָבִין קְרִיבֵנוֹת, וְעוֹשִׂין שְׂמִטִּין וְיוֹבְלוֹת כְּכֹל מִצְוֹת הָאֲמִוְרָה בְּתוֹרָה. וְכָל מִי שְׂאִינוּ מְאָמִין בּוֹ, אוּ מִי שְׂאִינוּ מְחַכֵּה לְבִיאָתוֹ - לֹא בִשְׂאֵר נְבִיאִים בְּלִבָּד הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בְּתוֹרָה וּבְמִשְׁנֵה רַבְּנָנֵי שְׁהָרֵי תוֹרָה הַעִידָה עָלָיו, שְׂנֵאָמֵר 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת-שְׁבוּתֵנוּ, וְרַחֲמֵנוּ; וְשָׁב, וְקִבְּצָנוּ מִכָּל-הָעַמִּים . . . אִם-יִהְיֶה נִדְחָה, בְּקִצְהָ הַשְּׂמִימִים--מִשָּׁם, וְקִבְּצָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, וּמִשָּׁם, יִקְחָנוּ. וְהִבִּיאָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ . . . ' (דברים לג-ה). וְאֵלֵינוּ הַדְּבָרִים הַמְּפָרְשִׁים בְּתוֹרָה, הֵם כּוֹלְלִים כָּל הַדְּבָרִים שְׂנֵאָמְרוּ עַל יְדֵי כָּל הַנְּבִיאִים

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה א

The Messianic Era for the Rambam involves: (i) restoration of the dynasty of David; (ii) re-building the Temple; (iii) the ingathering of exiles; (iv) the restoration of the halachic system to its full application.

7. The Ravad was one of the foundational thinkers of a 12th Century school of kabbala in Provence which then spread through his son R. Isaac the Blind and his grandson R. Asher ben David. This school then spread to Catalonia in the 13th Century through R. Azriel of Gerona and the Ramban.

8. In medieval kabbala this leads to a panentheistic position - that this world is, in a sense, 'contained' within the reality of God's broader emanation. Latter kabbala embraced an even more immanent perspective of God in this world, with a 'virtual tzimtzum' and sparks (nitzotzot) of kedusha embedded and exiled in this world, awaiting activation and redemption through our mitzvot.

9. For the Rambam, Olam Haba is of course a reference to the spiritual world of souls. For the mystics, it includes Yemot HaMashiach. We see here the roots here of broader debate on whether Torah and mitzvot will apply in the times of Mashiach.

D] THE NON-MIRACULOUS NATURE OF THE MESSIANIC ERA

15. ג אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח, צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחיה מתים, וכיוצא בדברים אלו שהטפשים אומרים; אין הדבר כן-- שהרי רבי עקיבה חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא פליו שלבן פוזבא המלך, והוא היה אומר עליו, שהוא המלך המשיח. ודמה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעוונות; כיון שנהרג, נודע שאינו משיח, ולא שאלו ממנו חכמים, לא אות ולא מופת. ועיקר הדברים, ככה הו: שהתורה הזאת אין חקיה ומשפטיה משתנים לעולם, ולעולמי עולמים, ואין מוסיפין עליה, ולא גורעין מה; וכל המוסיף או גורע, או שגלה פנים בתורה והוציא הדברים שלמצוות ממשוטן-- הרי זה בודאי רשע ואפיקורוס

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה ב

16. א אל יעלה על הלב שבימות המשיח, יבטל דבר ממנהגו שלעולם, או יהיה שם חדוש במעשה בראשית; אלא עולם כמנהגו הולך. וזה שנאמר בישעיה "וְגַר זָאב עִם-כֶּבֶשׂ, וְנִמְר עִם-גְּדִי יִרְבֶּץ" (ישעיהו יא:ו), משל וחידה. ענין הדבר - שיהיו ישראל יושבין לבטח עם רשעי העולם, המשולים בזאב ונמר: שנאמר "זָאב עִרְבֹת יִשְׁדָּדִים--נִמְר שֶׁקֶד עַל-עֲרִיקָם" (ירמיהו ה:ו). ויחזרו כלם לדת האמת, ולא יגזלו ולא ישחיתו, אלא יאכלו דבר המתיר בנחת בישראל, שנאמר "וְאֲרִיָּה, כַּבָּקָר יֹאכַל-תֵּבֵן" (ישעיהו יא:ו); ישעיהו סה,כה). וכן כל פיוצא באלו הדברים הכתובין בענין המשיח, משלים הם; ובימות המלך המשיח יודע לכל לאיזה דבר היו משל, ומה ענין רמוז בהן

ב אמרו חכמים, אין בין העולם הזה לימות המשיח, אלא שעבוד מלכות בלבד

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה א-ב

The Rambam sees Yemot Hamashiach very much as part of this world - a non-miraculous continuation of our current existence, but ushering in an era of world peace. He emphasizes in particular that the halachic system will not change.

17. ה ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ויתחרות - שהטובה תהיה משפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה א

The Messianic era will also one in which there is no world hunger. Taken together with the Rambam's picture of a non-miraculous Messianic era, this is a pointed social comment on the cause of poverty and starvation today - not that there are insufficient resources to go around but that there is an unwillingness to share the resources that we have.

- The Rambam's insistence on no fundamental changes in nature in the Messianic era is consistent with the 9th Ikar which requires that the Torah can never change. A fundamental shift in nature would require a fundamental shift in Torah!¹⁰

18. ובימות המלך המשיח יודע לכל לאי זה דבר היה משל, ומה ענין רמזו בהן. **השגת הראב"ד**. א"א וכלא כחזו צטורה (ויקרא כ:ו) **והשגתי מיכ רעה מן הארץ!?**

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה א

The Ra'avad objects that the Torah itself prophesies the change of animal nature in the Messianic Era, which presumably (as a verse in the Chumash, rather than Navi) cannot be interpreted as a mashal (or can it?)

19. כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין לבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר ויהי היא קיימת כחמשה חמשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטליו לעולם. ואף על פי שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר (ישעיה סה:טו) **כִּי נִשְׁכַּחוּ הַצָּרוֹת הָרְאוּשׁוֹנוֹת וְכִי נִסְתָּרוּ מַעֲיָנֵי, יְמֵי הַפּוֹרִים לֹא יִבָּטְלוּ שְׁנַאֲמַר** (אסתר ט:כח) **וַיְמֵי הַפּוֹרִים הָאֵלֶּה לֹא יִעָבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכְרָם לֹא יִסּוּף מִזְרָעָם. הַשְּׁגַת הָרָאב"ד**: א"א דבר הדיוטות הוא זה, כי לא יבטל ספר מכל הספרים שאין ספר שאין צו למוד. אבל כך אמרו אפילו יבטלו שאר ספרים מלקרות בהם מגילה לא תבטל מלקרות אותה בצבור.

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה יח

The Rambam does however rule that the books of Nach (but NOT the Torah and mitzvot and with the exception of Megilat Esther) will be abolished in the times of Mashiach since they will be irrelevant. Interestingly, the Ravad here disagrees since he considers that every book of Tanach will be worth study at all time. But only the Megila will be read in public.¹¹

10. More critically, the Rambam's first 3 Ikarim - proving God's existence, his Unity and his Incorporeality - are based on rational and philosophical constructs which assume existence in the way that we have always understood it. If there is to be a seismic shift in the nature of reality, these 3 Ikarim may also be undermined and the Rambam's proofs for God could disappear. For these reasons too, a non-changing reality in the Messianic Era is essential for the Rambam .

11. Is he suggesting that we will no longer read from the Torah in public? This would indeed be a significant change in halacha!

E] THE PROCESS OF THE MESSIANIC ERA

20. ד ואם יעמד מלך מבית דויד הוגה בתורה ועוסק במצוות פדויד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה' - הרי זה בחזקת שהוא משיח: אם עשה והצליח, ונצח כל האמות שסביביו, ובנה מקדש במקומו, וקבץ נדחי ישראל - הרי זה משיח בודאי.

ואם לא הצליח עד פה, או נהרג - ביצוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית דויד השלמים הנפרים שמתו. ולא העמידו הקדוש ברוך הוא אלא לנסות בו רבים, שנאמר "ומן המשפילים יפשו, לצרוף בהן ולברר ללבן--עד-עת קץ: כי-עוד, למועד" (ראה דניאל יא:לה)

אף ישוע הנוצרי שדמה שיהיה משיח, ונהרג בבית דין - כבר נתנבא בו דניאל, שנאמר "ובני פריצי עמך, ינשאו להעמיד חזון ונב'שלו" (דניאל יא:ד). וכי יש מכשול גדול מזה: שכל הנביאים דברו שהמשיח הוא ישראל ומושיעם, ומקבץ נדחיהם ומחזק מצוותן; וזה גרם לאבד ישראל בחרב, ולפאר שאריתם ולהשפילם, ולהחליף התורה, ולהטעות רב העולם לעבד אלוה מבלעדי ה'.

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה ד'

21. ב יראה מפשוטן שלדברי הנביאים, שבתחלת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג; ושקדם מלחמת גוג ומגוג, יעמד נביא לישראל לישר ישראל ולהכין לבם: שנאמר "הנה אנכי שלח לכם, את אליה הנביא" (מלאכי ג:כ). ואינו בא לא לטמא הטהור, ולא לטהר הטמא, ולא לפסל אנשים שהם בחזקת פשרות, ולא להכשיר מי שהחזקו פסולין; אלא לשום שלום בעולם, שנאמר "והשיב לב-אבות על-בנים" (מלאכי ג:כד).

ויש מן החכמים שאומרים שקדם ביאת המלך המשיח, יבוא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן - לא ידע אדם היאך יהיו, עד שיהיו: שדברים סתומים הן אצל הנביאים. גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אלא לפי הכרע הפסוקים; ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו. ועל כל פנים, אין סדור היות דברים אלו ולא דקדוקן, עיקר בדת.

ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך בדברי מדרשות האמורים בענינים אלו וכיוצא בהן; ולא ישימם עיקר - שאין מביאין לא לידי אהבה, ולא לידי יראה. וכן לא יחשב הקצין; אמרו חכמים, תפוח דעתן של מחשבי קצין. אלא יחפה ויאמין בכלל הדבר, כמו שבארנו.

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה ב'

The Rambam rules that we have a outline understanding of the nature of the Messianic process but we have no clear tradition as to the details. Indeed, even Chazal were trying to work out the issues from the verses in Tanach, rather than from a mesora. As such, we should NOT be focussed on the details - who, how, when - but rather the general concepts.

22. ואני סבור שאם תהיה הסכמה מכל התלמידים והחכמים למנות איש זשיצה, כלומר שיעשוהו ראש, ונתנאי שיכא זה בארץ ישראל כמו שהקדמנו, הרי אותו האיש תקיים לו זשיצה ויהיה סמוך, ויסמוך הוא אחר כך את מי שירצה. לפי שאם לא תאמר כן לא תהא אפשרית מליאות בית דין הגדול לעולם. לפי שריך כל אחד מהם שיכא סמוך זלי ספק והרי כבר הבטיח ה' זשיצתם באמרו (ישעיהו ח:כז) **ואשיצה שופטיך כזראשונה**. ושמה תאמר שהמשיח ימנה אותם, ואף על פי שאינם סמוכין, הרי זה מוכחש. לפי שכבר זיארנו זבהקמת ספרינו זה שהמשיח לא יוסף זתורה ולא יגרע ממנה לא זתורה זשכתב ולא זתורה זשזעל פה. ואני סבור שהסנהדרין זשזב לפני התגלות המשיח וזה יהיה מסימניו אמר **ואשיצה שופטיך כזראשונה ויועליך זבתחלה ואחרי כן יקרא לך עיר הזקן**. וזה יהיה זלי ספק כאשר יכשיר ה' לזות זני אדם וירצו זמעשה הטוב ותגדל זשוקתם לה' ולתורתו. ויתרצה ישרם לפני זוא המשיח כמו שנתבאר זפסוקי המקרא.

רמב"ם על משנה מסכת סנהדרין פרק א משנה ג

In his commentary on the Mishna, the Rambam describes the process for the re-institution of the Sanhedrin and sees this as one of the signs of the imminent coming of Mashiach. Note the Rambam's insistence on the ascent of man in the run-up to Mashiach.

F] ELIJAHU HANAVI

23. אמר רבי יהושע מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב רבי שמעון אומר להשוות המחלוקת וחכמים אומרים לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום בעולם שנאמר (מלאכי ג') **הנני שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם**

משנה מסכת עדויות ח"ז

Eliyahu's role is already discussed in the Mishna. He will not come to pronounce on the personal status of individuals. Rather, his function is to bring shalom between the generations.

24. והשיב לב אבות על בנים וגו'. כלומר על החקים והמשפטים ישוב לב אבות עם לב צניס. שלא תהיה עוד מחלוקת צניסה. ונראה לי דמכא רגילין לומר דתיק"ו שאמרו בגמרא היא נוטריקון פשזי יתכן קושיות ואצטיות את"פ שמשמעותה נ"ל 'תהא קאי' ...

תוספות יום טוב שם

Many commentators have understood this to be in a halachic context - to remove machloket from the halachic system.

25. תיקו. הראשי תיבות ת'שזי י'תכן ק'ושיות ו'אצטיות. ובהשקפה ראשונה יש לדקדק, הא זה יהיה הכל אחר ביאת הגואל במהרה בימינו אמן. ולמה יתכן אליהו הקושיות והאצטיות, הא יעמוד משה רבינו שנתן לנו התורה והמלוכה, ולמה לא יתכן הוא הקושיות והאצטיות?

קדושת לוי ליקוטים

R. Levi Yitzchak of Berditchev assume that Mashiach and Tchiyat Hametim will occur in the same period. So why should Eliyahu be the one to answer the halachic questions and not Moshe Rabbeinu!?

26. לפי שמשנה הודיע ביאת המשיח מפורש בתורה אם יהיה נדחק בקצה השמים, ושז' ה' אלהיך, ומל' ה' אלהיך חזולת אלה. וכן הודיעם שזס' ה' במה שיקדם לפניו וגורמיו ושיבא לפניו איש יכשיר לפניו את העולם והוא אליהו. והודיעם שאותו האיש לא יוסף ולא יגרע בתורה.

רמב"ם על משנה מסכת עדויות פרק ח משנה ז

In his commentary on the Mishna, the Rambam seems confident that Eliyahu will precede Mashiach.

27. ויש מן החכמים שאומרים שקדם ביאת המלך המשיח, ובוא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן - לא ידע אדם היאך יהיו, עד שיהיו ...

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה ב

Although in his Mishne Torah, he seems to be less unequivocal.

G] THE PURPOSE OF THE MESSIANIC ERA

28. ד לא נתאוו הנביאים והחכמים ימות המשיח - לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שידרו בגוים, ולא כדי שישאאו אותם העמים, ולא כדי לאכל ולשתות ולשמה: אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיוכלו לחיי העולם הבא, כמו שבארנו בהלכות תשובה.

ה ובאותו הזמן, לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות - שהטובה תהיה משפעת הרבה, וכל המעדינים מצויין בעפר. ולא יהיה עסק כל העולם, אלא לדעת את ה' בלבד. ולפיכך יהיו חכמים גדולים, ויודעים דברים הסתומים העמוקים; וישגו דעת בוראם כפי כוח האדם, שנאמר "כי-מלאה הארץ, דעה את-ה', כמים, לגם מכסים" (ישעיהו י"א, ט).

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב הלכה ז-ה

29. ב ומפני זה התאוו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם ימות המלך המשיח, כדי שינחמו ממלכות הרשעה שאינה מנחת להן לישראל לעסק בתורה ובמצוות בהגן, וימצאו להן מרגוע וירבו בחכמה, כדי שיוכלו לחיי העולם הבא.

לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת - שנאמר "כי-מלאה הארץ, דעה את-ה'" (ישעיהו י"א, ט), ונאמר "לא ילמדו עוד, איש את-רעהו ואיש את-אחיו" (ירמיהו לא, לט), ונאמר "הסרתני את-לב האבן, מבשרכם" (יחזקאל לו, כח). מפני שאותו המלך שיעמד מארע דויד בעל חכמה יהיה יתר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב ממשה רבנו; ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה', ויבואו כל הגוים לשמעו, שנאמר "והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית-ה' בראש ההרים" (ישעיהו ב, ב). וסוף השקר כלו והטובה האחרונה שאין לה הפסק ולא גרעון, הוא חיי העולם הבא; אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך, אלא שהמלכות תחזור לישראל. וכבר אמרו חכמים הראשונים, אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד.

רמב"ם הלכות תשובה ט:ב

Rambam emphasizes that the purpose of Mashiach is not to rest or celebrate, but so that we will be able to have the freedom to learn and connect to God. This is in order to merit a stronger connection with God in Olam Haba.

The days of the Messiah will be the time when the kingdom will return to Israel who will return to the Holy Land⁴⁶. The king who will then reign will have Zion as the capital of his realm. His name will be great and fill the earth to its uttermost bounds⁴⁷. It will be a greater name than that of King Solomon and mightier. The nations will make peace with him, and lands will obey him by reason of his great rectitude and the wonders that will come to light by his means. Any one that rises up against him God will destroy and make him fall into his hand. All verses of scripture testify to his prosperity and our prosperity in him. So far as existing things are concerned there will be no difference whatever between now and then, except that Israel will possess the kingdom. And this is the sense of the Rabbins' statement, אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא, "שעבוד מלכיות בלבד"⁴⁸ "There is no difference between this world and the Days of the Messiah except the subjugation of the kingdoms alone." In his days there will be both the strong and the weak in their relations to others. But verily in those days the gaining of their livelihood will be so very easy to men that they will do the lightest possible labour and reap great benefit. It is this that is meant by the remark of the Rabbins, "עתידה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות וכלי מילת"⁴⁹ "The land of Israel will one day produce cakes ready baked, and garments of fine silk." For when one finds a thing easily and without labour, people are in the habit of saying, "So and So found bread ready baked, and a meal ready cooked." And you have a proof of this in the scriptural statement "ובני נכר אכריכם וכורמיכם"⁵⁰ "And the sons of the stranger shall be your husbandmen, and the tillers of your vineyards." This is an indication that seed-time and harvest will exist there [in the land of Israel at the time of the Messiah]. And it was for this reason that the particular Rabbi who made the aforementioned assertion blamed his pupil for not understanding the drift of his remarks, and thinking them to be intended literally. And consequently the reply he gave him was commensurate with the latter's power of comprehension; but it was not the real answer. And the proof that he did not intend it for the truth is seen in the fact that he corroborates his attitude by quoting the verse "אל תען כסיל באולחתי"⁵¹

"Answer not a fool according to his folly." The great benefits that will accrue to us at that epoch will consist in our enjoying rest from the work of subjugating the kingdoms of wickedness, a work which prevents us from the full performance of righteous action. Knowledge will increase, as it is said, "בי מלאה הארץ רעה את ה'"⁵² "For the earth shall be full of the knowledge of God." Discords⁵³ and wars will cease, as it is said, "לא ישאו גוי אל גוי הרב"⁵⁴ "Nation shall no more lift up sword against nation." Great perfection will appertain to him that lives in those days, and he will be elevated⁵⁵ through it to the "חיי העולם הבא" "the life of the world to come." But the Messiah will die, and his son and son's son will reign in his stead. God has clearly declared his death in the words, "לא יכה ולא ירוץ עד ישים בארץ משפט"⁵⁶ "He shall not fail nor be discouraged, till he have set judgment in the earth." His kingdom will endure a very long time and the lives of men will be long also, because longevity is a consequence of the removal of sorrows and cares. Let not the fact of the duration of his kingdom for thousands of years seem strange to you, for the Sages have said that when a number of good things come together it is not an easy thing for them to separate again. The days of the Messiah are not ardently longed for on account of the plentiful vegetation, and the riches which they will bring in their train, nor in order that we may ride on horses, nor that we may drink to the accompaniment of various kinds of musical instruments, as is thought by those people who are confused in their ideas on such things. No! the prophets and saints wished and ardently desired [the days of the Messiah] because it implies the coming together of the virtuous, with choice deeds of goodness and knowledge, and the justice of the King⁵⁷, the greatness of his wisdom and his nearness to his Creator, as it is said: "The Lord said unto me, thou art my son; this day have I begotten thee"⁵⁸. And because it implies obedience to all the Laws of Moses, without ennui or disquietude⁵⁹ or constraint, as it is promised⁶⁰ in the words, "ונתתי . . . כי כולם ידעו אותי"⁶¹ "And they shall teach no more every man his neighbour and every man his brother saying, Know the Lord; for they shall all know me from the least of them unto the greatest of them." "And I will take away the stony heart from your flesh." And there are many more similar verses on like themes.

It is under conditions like these that one will obtain a firm hold upon the world to come. The final goal is the attaining to the world to come, and it is to it that the effort must be directed. And it is in this sense that the particular sage, gifted with truth looked towards the final goal and

¹²Maimonides Introduction to Perek Helek